

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

PLANY DZIAŁANIA

czyli
jakie projekty będzie można
realizować na Dolnym Śląsku
w 2009 roku

SPIS TREŚCI

<i>Plany działania w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki</i>	2
<i>Słowniczek</i>	9
<i>Priorytet VI: Rynek pracy otwarty dla wszystkich</i>	14
<i>Priorytet VII: Promocja integracji społecznej</i>	33
<i>Priorytet VIII: Regionalne kadry gospodarki</i>	30
<i>Priorytet IX: Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach</i>	39

PLANY DZIAŁANIA W PROGRAMIE OPERACYJNYM KAPITAŁ LUDZKI

Czym jest Plan działania?

Plan działania jest dokumentem precyzującym i uszczegóławiającym zapisy *Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (SzOP)* w danym roku. Konieczność tworzenia *Planów działania* wynika z dwupoziomowego systemu wdrażania PO KL, który dzieli się na komponent centralny oraz regionalny, wdrażany odrębnie w każdym województwie. W związku z tym, że zarówno sytuacja ekonomiczno-społeczna, jak i potrzeby rozwojowe regionów są zróżnicowane, wprowadzono szczegółowe roczne plany wdrażania pomocy na szczeblu regionalnym - oddzielne dla każdego województwa i Priorytetu - tzw. *Plany działania*.

SZCZEGÓŁOWY OPIS PRIORYTETÓW (SzOP)

jeden dokument krajowy, przedstawiający podział na Priorytety/ Działania/Poddziałania, zawierający uniwersalny katalog typów projektów, procedury realizacji

↓ uszczegółowienie, doprecyzowanie
na dany rok ↓

PLANY DZIAŁANIA (PD)

dotyczą konkretnego obszaru wsparcia (Priorytetu) na terenie danego województwa, tworzone na dany rok, zawierają m.in. preferowane rodzaje wsparcia na podstawie identyfikacji potrzeb w danym regionie, harmonogram konkursów, szczegółowe kryteria wyboru projektów, opisy projektów systemowych

Jaki jest cel Planów działania?

Dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie PO KL pełni funkcję planistyczną i operacyjną.

Plan działania ma na celu przedstawienie w ujęciu rocznym założeń Instytucji Pośredniczącej PO KL dotyczących:

- preferowanych form wsparcia (typów projektów, jakie mogą być zrealizowane w ramach poszczególnych Działań),
- kryteriów wyboru projektów,
- wskaźników monitorowania działań,
- terminów wyboru projektów w procedurze konkursowej,
- podziału środków finansowych przeznaczonych na realizację projektów systemowych i konkursowych.

W przypadku komponentu regionalnego PO KL, każda Instytucja Pośrednicząca przedkłada do Instytucji Zarządzającej jednocześnie cztery *Plany działania*, osobno dla każdego z Priorytetów wdrażanych regionalnie (VI, VII, VIII i IX). Dokumenty te powinny stanowić odpowiedź na te problemy danego województwa, do których rozwiązania mogą się przyczynić działania podejmowane w ramach PO KL.

Preferowanie pewnych form wsparcia wynika natomiast z rozpoznania sytuacji społeczno-gospodarczej oraz specyficznych problemów i potrzeb danego województwa. W *Planach działania na rok 2009* zrezygnowano z części poświęconej opisowi problemów – jest ona zawarta w *Planach* na lata 2007-2008.

Instytucja Pośrednicząca może elastycznie reagować na zmiany sytuacji w regionie i dostosowywać PD do potrzeb województwa poprzez:

- kryteria dostępu, obowiązkowe dla wszystkich projektodawców,
- kryteria strategiczne, premiujące projekty o szczególnym znaczeniu dla regionu,
- dokonywanie przesunięć między Działaniami w ramach Priorytetu do 30% puli środków finansowych Działania, z którego przesuwane (realokowane) są środki,
- realizację projektów systemowych o znaczeniu strategicznym dla regionu.

Co zawierają Plany działania?

Plan działania jest dokumentem wewnętrznym przygotowywanym na potrzeby instytucji zaangażowanych we wdrażanie PO KL. Publikacji podlega część informacji w nim zawartych, istotnych dla potencjalnego beneficjenta.

Plan działania przygotowywany jest dla danego Priorytetu w podziale na Działania/Poddziałania oraz na informacje na temat wdrażania całego Priorytetu. Zawiera m.in. informacje dotyczące:

➤ **procedury konkursowej:**

czyli typ konkursu (otwarty/zamknięty), planowany termin jego ogłoszenia, typy projektów przewidziane do realizacji w ramach danego konkursu oraz szczegółowe kryteria wyboru projektów wraz z uzasadnieniem z punktu widzenia potrzeb danego obszaru/regionu oraz osiągnięcia celów przyjętych dla danego Priorytetu PO KL. Szczegółowe kryteria wyboru projektów konkursowych są przedstawiane w podziale na kryteria dostępu (kryteria obowiązkowe, niespełnienie któregośkolwiek z nich powoduje odrzucenie wniosku) i strategiczne (kryteria opcjonalne, ich spełnienie skutkuje uzyskaniem dodatkowych punktów w trakcie oceny projektu).

➤ **projektów systemowych:**

czyli zwięzły opis każdego projektu systemowego, zawierający m.in. wskazanie beneficjenta systemowego, okres realizacji danego projektu, planowaną wartość projektu, rezultaty twarde i miękkie planowane do osiągnięcia. Projekty systemowe przedstawione są w podziale na te, których realizacja jest kontynuowana i takie, których realizacja rozpocznie się w roku 2009.

➤ **projektów innowacyjnych i ponadnarodowych:**

czyli wybrane Tematy, w których realizowane będą projekty innowacyjne w danym roku, typy projektów kwalifikowanych w ramach współpracy ponadnarodowej (w przypadku wniosków zgłoszonych na konkurs oraz w przypadku rozszerzenia o współpracę ponadnarodową zakresu już realizowanych projektów), obszary realizacji projektów współpracy ponadnarodowej, kryteria wyboru projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej. Projekty te mogą być wdrażane w trybie systemowym lub konkursowym.

➤ **wskaźników monitorowania działań:**

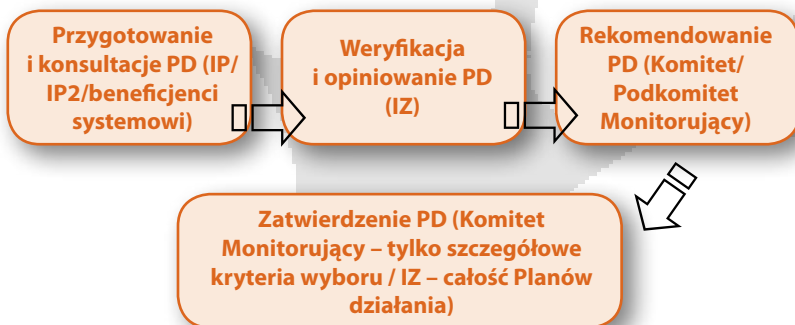
czyli wartości wskaźników, które umożliwiają monitorowanie stopnia osiągnięcia celów Priorytetu w danym roku.

➤ **kontraktacji i wydatków w podziale na Działania i Poddziałania:**

czyli plan finansowy przedstawiony w formie tabeli w podziale na planowaną kontraktację w ramach danego Działania/Poddziałania (w PLN) oraz planowane wydatki w danym roku, ze wskazaniem źródeł finansowania.

Informacja Instytucji Pośredniczącej dotycząca *Planów działania* na rok 2009 jest dostępna na stronie www.efs.dolnyslask.pl w zakładce *Plany działania*.

Jak powstają Plany działania?

1. Przygotowanie i konsultacje projektów *Planów działania*

Każdy *Plan działania*, jako dokument operacyjny, jednoroczny (obejmujący okres budżetowy od 1 stycznia do 31 grudnia), jest **przygotowywany** odrębnie dla każdego Priorytetu przez **Instytucję Pośredniczącą (IP)**, czyli instytucję, której Instytucja Zarządzająca PO KL powierzyła część funkcji związanych z zarządzaniem, kontrolą i monitorowaniem programu operacyjnego. W ramach komponentu centralnego funkcja Instytucji Pośredniczących została przekazana właściwym ministrom,

natomiast w przypadku komponentu regionalnego PO KL, funkcję Instytucji Pośredniczących pełnią samorzady województw. Na terenie województwa dolnośląskiego rola ta została powierzona Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa Dolnośląskiego.

IP ma decydujący wpływ na kształt *Planów działania* w danym województwie i przejmuje pełną odpowiedzialność za ich realizację. W trakcie prac nad *Planami działania*, IP prowadzi **konsultacje** z podmiotami zaangażowanymi w realizację komponentu regionalnego PO KL w województwie dolnośląskim, czyli z instytucją wdrażającą (Instytucją Pośredniczącą II stopnia) i beneficjentami systemowymi:

- a) **instytucja wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia) – IW(IP2)**, to podmiot odpowiedzialny za realizację części lub całości Priorytetów programu operacyjnego na podstawie porozumienia/ umowy z IP. Zadania powierzone Instytucjom Pośredniczącym II stopnia mogą dotyczyć m.in. przyjmowania wniosków aplikacyjnych; dokonywania wyboru projektów do współfinansowania i podpisywania umów z beneficjentami; weryfikacji wykorzystania środków przez beneficjentów, w tym kontroli na miejscu. W województwie dolnośląskim rola ta powierzona została Dolnośląskiemu Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy (DWUP).
- b) **beneficjent systemowy** to podmiot, który realizuje projekty systemowe (dofinansowanie określonych zadań publicznych) i został wskazany w *Szczegółowym Opisie Priorytetów PO KL* lub właściwym *Planie działania*.
- c) **jednostki/komórki organizacyjne instytucji pełniących obowiązki IP lub IP2**, które mogą realizować projekty systemowe, wskazane w *Planach działania* (np. Wydział Rozwoju Gospodarczego oraz Wydział Edukacji i Nauki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego).

2. Opiniowanie projektów *Planów działania*

Projekt PD przygotowany przez IP opiniowany jest przez **Instytucję Zarządzającą PO KL (IZ)**, czyli przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego.

Jeśli opinia IZ zawiera uwagi dotyczące wprowadzenia zmian w projekcie PD, IP poprawia dokument zgodnie z uwagami IZ.

3. Rekomendacja projektów *Planów działania*

W przypadku Priorytetów wdrażanych regionalnie, po otrzymaniu pozytywnej opinii od IZ, IP przekazuje projekt PD oraz opinię IZ na jego temat do właściwego **Podkomitetu Monitorującego PO KL** (przy Priorytetach centralnych - do Komitetu Monitorującego PO KL). Podkomitet Monitorujący, powołany w każdym województwie, składa się, zgodnie z zasadą partnerstwa, z przedstawicieli 3 stron: rządowej, samorządowej oraz partnerów społeczno-gospodarczych (w tym organizacji pozarządowych) z danego regionu. Jego rekomendacja jest swoistego rodzaju nadzorem społecznym nad ostatecznym kształtem *Planów działania*. Podkomitet Monitorujący PO KL w danym województwie nie ma bezpośredniego wpływu na kwotę alokacji, jednakże, jako ciało doradcze, rekomendując *Plany działania* wskazuje swoje zalecenia, które mogą zostać uwzględnione w toku procedury.

4. Zatwierdzenie *Planów działania*

Procedura zatwierdzenia *Planów działania* realizowana jest dwuetapowo:

- a) Komitet Monitorujący zatwierdza szczegółowe kryteria wyboru projektów zawarte w PD komponentu regionalnego,
- b) Instytucja Zarządzająca na podstawie pozytywnej rekomendacji Podkomitetu zatwierdza *Plany działania*.

Jakie są źródła informacji wykorzystywane w procesie przygotowywania Planów działania? _____

Instytucje Pośrednicząca tworząc autorskie *Plany działania* wykorzystuje informacje zawarte w:

- regionalnych dokumentach strategicznych (np. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego, Dolnośląska Strategia Innowacji);
- diagnozach regionu w obszarach interwencji PO KL (np. diagnozy w obszarze edukacji);
- rekomendacjach opracowanych na podstawie badań ewaluacyjnych dotyczących wsparcia EFS w latach 2004-2006;
- zaleceniach Instytucji Zarządzającej PO KL, Komisji Europejskiej i innych instytucji;
- doświadczeniach z wdrażania PO KL w poprzednich latach.

Jak podzielono środki w Planie działania na 2009 rok w województwie dolnośląskim?

PODZIAŁ ALOKACJI NA PRIORYTETY (w PLN)		
Nazwa Priorytetu	2007-2013	2009
Priorytet VI RYNEK PRACY OTWARTY DLA WSZYSTKICH	ok. 533 800 tys.	104 619 700
Priorytet VII PROMOCJA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ	ok. 367 290 tys.	80 818 314
Priorytet VIII REGIONALNE KADRY GOSPODARKI	ok. 375 700 tys.	56 038 982
Priorytet IX ROZWÓJ WYKSZTAŁCENIA I KOMPETENCJI W REGIONACH	ok. 402 890 tys.	56 168 178
RAZEM	ok. 1 679 680 tys.	297 645 174 (~18% alokacji 2007 - 2013)

SŁOWNICZEK

Dokumentacja konkursowa

Jest to dokument, który zawiera informacje o ogłaszanych konkursie: jego przedmiot, termin składania wniosków, kwotę środków przeznaczoną na dofinansowanie projektów, wymagania konkursowe oraz kryteria wyboru projektów. Dokumentacja konkursowa przygotowywana jest zgodnie z zapisami *Planów działania* na dany rok.

Coaching

metoda reintegracji zawodowej i społecznej osób długotrwale bezrobotnych z powodu niepełnosprawności, zbyt niskich lub przestarzałych kwalifikacji zawodowych, przerw w zatrudnieniu (np. kobiet po urloпах macierzyńskich) lub barier językowo-kulturowych. W ramach tego modelu trener motywuje, aktywizuje i wspiera beneficjentów, a tym samym ułatwia im odzyskanie lub nabycie umiejętności funkcjonowania na otwartym rynku pracy.

Flexicurity

Zintegrowana strategia równoczesnego zwiększania elastyczności i bezpieczeństwa rynku pracy, o której mowa w komunikacie Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z 27.6.2007 r. Wspólne zasady wdrażania modelu flexicurity (COM(2007)359).

W dziedzinie flexicurity należy uwzględnić cztery następujące komponenty:

- elastyczne i przewidywalne warunki umów (z perspektywy pracownika i pracodawcy, a także osób posiadających i nieposiadających stałego zatrudnienia) osiągnane dzięki nowoczesnemu prawu pracy, układom zbiorowym i organizacji pracy;
- kompleksowe strategie uczenia się przez całe życie, zapewniające

stałą zdolność pracowników (szczególnie osób z najniższych grup społecznych) do dostosowywania się i do bycia zatrudnionym;

- skuteczną aktywną politykę rynku pracy, pomagającą w radzeniu sobie z szybkimi zmianami, umożliwiającą skrócenie okresów bezrobocia i ułatwiającą zmianę pracy;
- nowoczesne systemy zabezpieczenia społecznego, zapewniające odpowiednie wsparcie dochodów, sprzyjające zatrudnieniu i ułatwiające mobilność na rynku pracy. Chodzi tu o uwzględnienie szerokiego spektrum przepisów dotyczących zabezpieczenia społecznego (świadczenia dla bezrobotnych, emerytury, ochrona zdrowia), umożliwiających pogodzenie pracy z obowiązkami związanymi z życiem prywatnym i rodzinnym, takimi jak opieka nad dziećmi.

Innowacyjność

Termin ten, w kontekście realizacji projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego, należy rozumieć jako:

- nastawienie na wsparcie nowych, nietypowych grup docelowych lub rozwiązanie problemu, który do tej pory nie był w wystarczającym stopniu uwzględniony w polityce państwa;
- wykorzystanie nowych instrumentów w rozwiązywaniu dotychczasowych problemów; przy czym możliwe jest tutaj także adaptowanie rozwiązań sprawdzonych w innych krajach, regionach, czy też w innych kontekstach, np. w stosunku do innej grupy docelowej, a także rozwój, modyfikację dotychczas stosowanych instrumentów w celu zwiększenia ich adekwatności, skuteczności i efektywności.

Intermentoring

zmodyfikowana wersja tradycyjnego mentoringu, czyli wprowadzania nowych pracowników w zasady funkcjonowania organizacji przez pracowników starszych stażem lub wiekiem. Elementem innowacyjnym jest funkcja mentora technologicznego - młodego pracownika, który szkoli starszego w zakresie rozwiązań IT.

Konkurs otwarty

W konkursie otwartym naboru i ocena wniosków prowadzone są w sposób ciągły, do wyczerpania limitu środków lub do zamknięcia konkursu uzasadnionej odpowiednią decyzją Instytucji Organizującej Konkurs (IOK). Na stronie IOK, raz w miesiącu pojawia się informacja o trwającym naborze i o stanie wykorzystania alokacji przeznaczony na konkurs.

Konkurs zamknięty

Konkurs zamknięty organizowany jest cyklicznie. Z góry określany jest termin lub kilka następujących po sobie terminów naboru wniosków. IOK ustala okres, w trakcie którego będą przyjmowane wnioski. Nie może to być mniej niż 30 dni roboczych.

Pomoc publiczna

Wszelka pomoc przyznana przez państwo członkowskie Unii Europejskiej lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów oraz wpływająca tym samym na wymianę handlową między państwami UE.

Zgodnie z ugruntowaną wykładnią pomocą publiczną jest transfer zasobów przypisywany władzy publicznej, o ile spełnione są łącznie następujące warunki:

- transfer ten skutkuje przysporzeniem na rzecz określonego podmiotu, korzystniejszych niż rynkowe,
- transfer ten jest selektywny – uprzywilejowuje określone podmioty lub wytwarzanie określonych dóbr,
- w efekcie tego transferu występuje lub może wystąpić zakłócenie konkurencji,
- transfer ten wpływa na wymianę gospodarczą między krajami członkowskimi.

Projekty indywidualne

Projekty, które mają strategiczne znaczenie dla realizacji PO KL i wskazane są przez Instytucję Zarządzającą PO KL (Ministerstwo Rozwoju Regionalnego).

Projekty innowacyjne i ponadnarodowe

Europejski Fundusz Społeczny wspiera promowanie i włączanie do głównego nurtu polityki działalności innowacyjnej, a także działania ponadnarodowe, w szczególności przez wymianę informacji, doświadczeń, rezultatów i dobrych praktyk, jak również poprzez rozwijanie komplementarnego podejścia i skoordynowanych lub wspólnych przedsięwzięć.

Celem **projektów innowacyjnych** jest poszukiwanie nowych, lepszych i efektywniejszych sposobów rozwiązywania problemów uwzględnionych w obszarach wsparcia EFS (z wyjątkiem tzw. „małych grantów”). Kluczowe znaczenie ma wybór Tematów projektów, czyli obszarów poszukiwania nowych, skutecznych rozwiązań, ponieważ projekty te muszą odpowiadać na rzeczywiste potrzeby.

Projekty ponadnarodowe powinny przyczynić się do osiągnięcia celów danego Priorytetu, wykorzystując doświadczenia partnerów z innych krajów. Przy ich realizacji można zatem korzystać z gotowych już i stosowanych w innych miejscach rozwiązań, bądź wypracowywać nowe przy udziale podmiotów z innych krajów. W przypadku takich projektów kluczowym zadaniem projektodawcy i beneficjentów jest wykazanie rzeczywistej wartości dodanej wynikającej ze współpracy ponadnarodowej, tzn. jakich konkretnych efektów oczekuje od współpracy ponadnarodowej oraz w jaki sposób współpraca ta wpłynie na osiągnięcie zakładanych celów projektu.

Współpraca ponadnarodowa może być realizowana w ramach każdego z projektów współfinansowanych przez EFS, a jej nawiązanie możliwe jest zarówno na etapie przygotowania projektu, jak i na etapie jego realizacji (wówczas współpraca międzynarodowa zgłaszana jest jako zmiana do projektu).

Projekty konkursowe

Projekty wyłaniane do dofinansowanie w procedurze konkursowej.

Projekty systemowe

Dofinansowanie realizacji zadań publicznych, określonych w odrębnych przepisach.

Spin off

Nowe przedsiębiorstwo, które zostało założone przez co najmniej jednego pracownika instytucji naukowej lub badawczej (osoba ze stopniem naukowym co najmniej doktora) albo studenta bądź absolwenta uczelni w celu komercjalizacji innowacyjnych pomysłów (wiedzy) lub technologii, zwykle zależne w pewien sposób (organizacyjnie, formalno-prawnie, finansowo itp.) od organizacji macierzystej (np. uczelni).

Spin out

Nowe przedsiębiorstwo, które zostało założone przez co najmniej jednego pracownika instytucji naukowej lub badawczej (osoba ze stopniem naukowym co najmniej doktora) albo studenta bądź absolwenta uczelni w celu komercjalizacji innowacyjnych pomysłów (wiedzy) lub technologii, zwykle niezależne pod względem organizacyjnym od jednostki macierzystej (np. uczelni) oraz posiadające niezależne źródła finansowania.

Wytyczne horyzontalne i Wytyczne dla PO KL oraz System Realizacji PO KL

Dokumenty Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, które określają zasady i zadania dotyczące wdrażania PO KL, m.in. zasady finansowania, kwalifikowalności wydatków, sprawozdawczości, informacji i promocji oraz systemu kontroli.

ZATRUDNIENIE

Priorytet VI: Rynek pracy otwarty dla wszystkich

Na realizację projektów w ramach Priorytetu VI w 2009 roku przewidziano **104 619 700 zł**. W kwocie tej ujęte zostały również środki publiczne stanowiące wkład własny w projektach. Ponadto pula na rok 2009 może zostać zwiększona o środki, które nie zostały zakontraktowane w roku 2008.

I. CELE PO KL DLA OBSZARU ZATRUDNIENIE

Cel strategiczny:

- Podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo.

Cele szczegółowe:

- Zwiększenie zasięgu oddziaływania Aktywnej Polityki Rynku Pracy;
- Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób młodych;
- Zmniejszenie bezrobocia wśród osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (kobiety, osoby długotrwale bezrobotne, osoby niepełnosprawne, osoby zamieszkujące na obszarach wiejskich);
- Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób starszych.

II. PLANOWANE KONKURSY W PRIORYTECIE VI

1. Poddziałanie 6.1.1: Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy

Jakie są cele zaplanowane do osiągnięcia w 2009 roku w Poddziałaniu 6.1.1?

Chcemy wspierać...

osoby zamieszkujące na Dolnym Śląsku pozostające bez zatrudnienia i niezarejestrowane w Powiatowych Urzędach Pracy, przygotowanie regionu do organizacji EURO 2012, kadry instytucji rynku pracy (z wyłączeniem Publicznych Służb Zatrudnienia)

Dążymy m.in. do...

aktywizacji zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia poprzez m.in. warsztaty i szkolenia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy, staże i praktyki zawodowe, wspieranie wolontariatu i subsydiowanie zatrudnienia

Będziemy premiować...

m.in. projekty skierowane do: osób pozostających bez zatrudnienia zamieszkujących obszary wiejskie i zamierzających podjąć zatrudnienie w zawodach pozarolniczych, osób po 45. roku życia, osób niepełnosprawnych, a w przypadku projektów dla kadr instytucji rynku pracy - projekty realizowane w partnerstwie

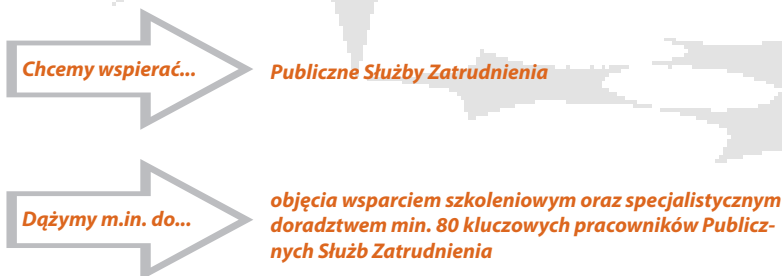
Wszystkie konkursy ogłoszone w Poddziałaniu 6.1.1 będą **konkursami otwartymi**.

FORMY WSPARCIA (typy projektów konkursowych)	Środki przeznaczone na konkurs (w PLN)	Planowany termin ogłoszenia
Bezpośrednie wsparcie na rzecz osób pozostających bez zatrudnienia	8 542 000	II kwartał 2009
Upowszechnianie alternatywnych form zatrudnienia, rozwój dialogu, partnerstwa publiczno-społecznego, szkolenia i doradztwo dla kadr instytucji rynku pracy (z wyłączeniem Publicznych Służb Zatrudnienia)	1 000 000	II kwartał 2009
Kampanie promocyjno-informacyjne zachęcające pracodawców do zatrudnienia osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy	1 000 000	II kwartał 2009

W 2009 roku w Poddziałaniu 6.1.1 nie będzie prowadzony nabór projektów z zakresu prowadzenia badań i analiz dotyczących sytuacji na regionalnym i lokalnym rynku pracy, ponieważ ten typ projektu realizowany będzie w trybie systemowym przez Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy.

2) Poddziałanie 6.1.2: Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie

Jakie są cele zaplanowane do osiągnięcia w 2009 roku w Poddziałaniu 6.1.2?

Konkurs ogłoszony w ramach Poddziałania 6.1.2 **będzie konkursem otwartym.**

FORMY WSPARCIA (typ projektu konkursowego)	Środki przeznaczone na konkurs (w PLN)	Planowany termin ogłoszenia
Projekty służące wzmocnieniu i rozwojowi publicznych służb zatrudnienia; prowadzenie i upowszechnianie badań dotyczących sytuacji na regionalnym i lokalnym rynku pracy	3 067 300	II kwartał 2009

3. Działanie 6.2: Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia

Jakie są cele zaplanowane do osiągnięcia w 2009 roku w Działaniu 6.2?

Chcemy wspierać...

osoby niezarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotne, zamierzające rozpocząć działalność gospodarczą

Dążymy m.in. do...

objęcia wsparciem szkoleniowym i finansowym min. 800 osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej

Będziemy premiować...

m.in. projekty skierowane do: osób zamieszkujących obszary wiejskie i zamierzających podjąć zatrudnienie w zawodach pozarolniczych, osób po 45. roku życia, kobiet, osób powracających z emigracji

Wszystkie konkursy ogłoszone w ramach Działania 6.2 **będą konkursami otwartymi.**

FORMY WSPARCIA (typy projektów konkursowych)	Środki przeznaczone na konkurs (w PLN)	Planowany termin ogłoszenia
Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą	6 100 000	II kwartał 2009
Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą w branżach wspierających przygotowanie regionu do organizacji EURO 2012	6 100 000	II kwartał 2009
Promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez kampanie promocyjno-informacyjne	1 000 000	II kwartał 2009

4. Działanie 6.3: Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich

Jakie są cele zaplanowane do osiągnięcia w 2009 roku w Działaniu 6.3?

Chcemy wspierać...

lokalne inicjatywy oddolne promujące aktywizację zawodową mieszkańców obszarów wiejskich

Dążymy m.in. do...

zrealizowania co najmniej 10 projektów wspierających inicjatywy lokalne

Będziemy premiować...

m.in. projekty obejmujące powiaty o wysokiej stopie bezrobocia, projekty realizowane w partnerstwie, w którym co najmniej jeden z podmiotów ma siedzibę na obszarze realizacji projektu

Konkurs ogłoszony w ramach Działania 6.3 **będzie konkursem otwartym.**

FORMY WSPARCIA (typy projektów konkursowych)	Środki przeznaczone na konkurs (w PLN)	Planowany termin ogłoszenia
m.in. projekty przyczyniające się do aktywizacji zawodowej mieszkańców obszarów wiejskich, poprawy zdolności do zatrudnienia, rozwoju usług aktywizacyjnych; wsparcie lokalnych inicjatyw informacyjnych, szkoleniowych i doradczych promujących aktywizację zawodową na poziomie lokalnym;	507 800	II kwartał 2009

III. PROJEKTY SYSTEMOWE W PRIORYTECIE VI

1. Poddziałanie 6.1.2: Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie

W Poddziałaniu 6.1.2 kontynuowane będą **3 projekty systemowe**, rozpoczęte w 2008 roku i realizowane przez instytucję wdrażającą (Instytucję Pośredniczącą II stopnia) – Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy:

TYTUŁ PROJEKTU SYSTEMOWEGO	Wartość projektu (w PLN)	Okres realizacji
„Doradztwo na odległość - badanie alternatywnej formy poradnictwa zawodowego”	159 902	2008-2009
„Bariery i szanse wsparcia i obsługi tzw. „trudnego klienta” instytucji rynku pracy na terenie Dolnego Śląska”	319 348	2008-2010
„Nowoczesny doradca zawodowy w PSZ”	181 994	2008-2009

Ponadto zaplanowano **rozpoczęcie w 2009 roku projektu systemowego**, który również realizowany będzie przez instytucję wdrażającą (Instytucję Pośredniczącą II stopnia) – Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy:

TYTUŁ PROJEKTU SYSTEMOWEGO	Wartość projektu (w PLN)	Okres realizacji
„Obserwatorium dolnośląskiego rynku pracy i edukacji”	6 200 000	2009-2013

Głównym celem tych projektów jest...

... prowadzenie i upowszechnianie badań i analiz sytuacji na regionalnym rynku pracy (w tym w ramach regionalnych obserwatoriów rynku pracy) mających na celu ulepszenie działań na rzecz wzrostu zatrudnienia i zapobiegania bezrobociu. Pozwolą one także podnieść jakość i skuteczność usług świadczonych przez pracowników publicznych służb zatrudnienia poprzez szkolenia.

2. Poddziałanie 6.1.3: Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych

W 2009 roku będą kontynuowane **projekty systemowe** rozpoczęte w ubiegłym roku, realizowane przez 26 Powiatowych Urzędów Pracy oraz 1 jednostkę organizacyjną PUP (beneficjentów systemowych):

PROJEKTY SYSTEMOWE	Wartość projektu w 2009 r. (w PLN)	Okres realizacji
Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych	69 802 600	2008-2013

Głównym celem tych projektów jest...

.... poprawa zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP poprzez różne formy wsparcia: szkolenia, staże/przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, prace interwencyjne, przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, doposażenie lub wyposażenie stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego.

IV. PROJEKTY INNOWACYJNE I PONADNARODOWE W PRIORYTECIE VI

W ramach Priorytetu VI **projekty innowacyjne** będzie można realizować w trybie konkursowym.

Z punktu widzenia jakości projektów innowacyjnych znaczenie ma partnerstwo, z racji wnoszonej do projektów wartości dodanej. W związku z tym, w Priorytecie VI w konkursie na projekty innowacyjne w 2009 roku będzie premiowana realizacja projektu w partnerstwie ponadnarodowym. Dzięki temu możliwe będzie poznanie innowacyjnych metod z zakresu polityki rynku pracy, stosowanych w krajach UE.

TEMAT PROJEKTU INNOWACYJNEGO	Środki przeznaczone na konkurs (w PLN)	Planowany termin ogłoszenia	Typ konkursu
Działania służące wydłużeniu aktywności zawodowej	800 000	III kwartał 2009	zamknięty

*Plan działania na 2009 rok dla Priorytetu VI nie zakłada przeprowadzenia konkursu na **projekty współpracy ponadnarodowej**. Wprowadzono natomiast możliwość zgłoszenia komponentu ponadnarodowego jako zmiany do już realizowanego projektu – czyli możliwość nawiązania współpracy ponadnarodowej na etapie realizacji projektu. Dotyczy to wszystkich Działań/ Poddziałań w ramach Priorytetu VI i wszystkich typów projektów, z wyjątkiem Działania 6.3 (zgodnie z zapisami *Wytycznych w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy po-**

nadnarodowej w ramach PO KL nie można realizować współpracy ponadnarodowej w projektach ukierunkowanych na wspieranie inicjatyw lokalnych na obszarach wiejskich w Priorytecie VI).

W ramach Priorytetu VI na **komponent ponadnarodowy zgłaszany jako zmiana do projektu** (czyli rozszerzenie o współpracę ponadnarodową zakresu już realizowanych projektów) przeznaczono w 2009 roku **500 000 zł**.

INTEGRACJA SPOŁECZNA

Priorytet VII: Promocja integracji społecznej

Na realizację projektów w ramach Priorytetu VII w 2009 roku przewidziano **80 818 314 zł**. W kwocie tej ujęte zostały również środki publiczne stanowiące wkład własny w projektach. Ponadto pula na rok 2009 może zostać zwiększona o środki, które nie zostały zakontraktowane w roku 2008.

I. CELE PO KL DLA OBSZARU INTEGRACJA SPOŁECZNA —

Cel strategiczny:

- Zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego.

Cele szczegółowe:

- Poprawa dostępu do rynku pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- Wzmocnienie i poszerzenie zakresu działań sektora ekonomii społecznej.

II. PLANOWANE KONKURSY W PRIORYTECIE VII

1. Poddziałanie 7.2.1: Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Jakie są cele zaplanowane do osiągnięcia w 2009 roku w Poddziałaniu 7.2.1?

Chcemy wspierać...

osoby zaliczone do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez stworzenie niezbędnych warunków do integracji ze społeczeństwem

Dążymy m.in. do...

objęcia wsparciem co najmniej 800 osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym

Będziemy premiować...

m.in. projekty zapewniające wsparcie dla tworzenia i działalności centrum integracji społecznej lub zakładu aktywności zawodowej; projekty w których osoby powyżej 45. roku życia lub niepełnosprawne stanowią co najmniej 30% uczestników projektu

Konkurs ogłoszony w ramach Poddziałania 7.2.1 będzie **konkuresem otwartym**.

FORMY WSPARCIA (typy projektów konkursowych)	Środki przeznaczone na konkurs (w PLN)	Planowany termin ogłoszenia
m.in. projekty obejmujące wsparcie dla tworzenia i działalności podmiotów integracji społecznej; staże, subsydiowane zatrudnienie i zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy; poradnictwo psychologiczne, psychospołeczne, zawodowe skierowane do osób zagrożonych wykluczeniem i ich otoczenia; wsparcie tworzenia i funkcjonowania pozaszkolnych form integracji społecznej młodzieży; prowadzenie i upowszechnianie badań i analiz z zakresu polityki społecznej w regionie	13 491 000	II kwartał 2009

2. Poddziałanie 7.2.2: Wsparcie ekonomii społecznej

Jakie są cele zaplanowane do osiągnięcia w 2009 roku w Poddziałaniu 7.2.2?

Chcemy wspierać...

tworzenie i funkcjonowanie instytucji otoczenia sektora ekonomii społecznej świadczących usługi na rzecz podmiotów ekonomii społecznej oraz osób fizycznych w zakresie doradztwa w prowadzeniu działalności w sektorze ekonomii społecznej

Dążymy m.in. do...

objęcia wsparciem w ramach instytucji ekonomii społecznej co najmniej 200 osób

Będziemy premiować...

projekty, gdzie beneficjentem lub partnerem jest podmiot posiadający udokumentowane doświadczenie we wspieraniu inicjatyw z zakresu przedsiębiorczości społecznej

Konkurs ogłoszony w ramach Poddziałania 7.2.2 będzie **konkurem otwartym**.

FORMY WSPARCIA (typy projektów konkursowych)	Zaplanowane środki (w PLN)	Planowany termin ogłoszenia
Wsparcie finansowe dla utworzenia i funkcjonowania instytucji otoczenia sektora ekonomii społecznej	8 800 300	II kwartał 2009

3. Działanie 7.3: Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji

Jakie są cele zaplanowane do osiągnięcia w 2009 roku w Działaniu 7.3?

Chcemy wspierać...

lokalne inicjatywy oddolne promujące integrację społeczną mieszkańców obszarów wiejskich, których w znacznym stopniu dotyczy problem marginalizacji społecznej i długotrwałego bezrobocia

Dążymy m.in. do...

zrealizowania co najmniej 30 projektów wspierających rozwój inicjatyw na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnych

Będziemy premiować...

m.in. projekty realizowane przez podmioty prowadzące statutową działalność w obszarze pomocy i integracji społecznej

Konkurs ogłoszony w ramach Poddziałania 7.3 będzie **konkurem otwartym**.

FORMY WSPARCIA (typy projektów konkursowych)	Zaplanowane środki (w PLN)	Planowany termin ogłoszenia
Projekty przyczyniające się do integracji społecznej mieszkańców obszarów wiejskich; wsparcie inicjatyw lokalnych o charakterze informacyjnym, szkoleniowym i promocyjnym mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców tych obszarów; rozwój dialogu, partnerstwa publiczno-społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie lokalnym	5 396 400	II kwartał 2009

III. PROJEKTY SYSTEMOWE W PRIORYTECIE VII

1. Poddziałanie 7.1.1: Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej

W Poddziałaniu 7.1.1 realizowane będą projekty systemowe, których beneficjentami są ośrodki pomocy społecznej z regionu Dolnego Śląska:

TYTUŁ PROJEKTU SYSTEMOWEGO	Wartość projektu w 2009 r. (w PLN)	Okres realizacji
Rozwój form aktywnej integracji oraz upowszechnianie aktywnej integracji i pracy socjalnej	31 601 714	2008-2013

Głównym celem tego projektu jest...

... realizacja określonych zadań adresowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez zastosowanie i rozwój **instrumentów aktywnej integracji**. Takim zbiorczym określeniem nazywa się różnego

typu działania mające doprowadzić do przywrócenia osób wykluczonych na rynek pracy lub uzyskania przez nie zdolności do zatrudnienia przy jednoczesnej integracji tych osób ze społeczeństwem. Instrumenty aktywnej integracji obejmują działania w sferze aktywizacji zawodowej, społecznej, edukacyjnej i zdrowotnej, które realizowane są za pomocą kontraktów socjalnych, programów aktywności lokalnej oraz przez wspieranie integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

2. Poddziałanie 7.1.2: Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie

W Poddziałaniu 7.1.2 realizowane będą projekty systemowe, których beneficjentami są powiatowe centra pomocy rodzinie oraz 3 miejskie ośrodki pomocy społecznej w miastach na prawach powiatu z regionu Dolnego Śląska:

TYTUŁ PROJEKTU SYSTEMOWEGO	Wartość projektu w 2009 r. (w PLN)	Okres realizacji
Rozwój form aktywnej integracji oraz upowszechnianie aktywnej integracji i pracy socjalnej	15 000 000	2008-2013

Głównym celem tego projektu jest...

... realizacja określonych zadań adresowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez zastosowanie i rozwój instrumentów aktywnej integracji. Projekty systemowe realizowane w ramach Poddziałania 7.1.1 oraz 7.1.2 są wobec siebie komplementarne, a realizowane są w ramach dwóch Poddziałania ze względu na beneficjentów, czyli jednostki realizujące projekt (struktury gminne lub powiatowe) oraz katalog osób wymagających wsparcia.

3. Poddziałanie 7.1.3: Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej

W Poddziałaniu 7.1.3 zaplanowano **rozpoczęcie w 2009 roku projektu systemowego**, który realizowany będzie przez Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej (beneficjent systemowy):

TYTUŁ PROJEKTU SYSTEMOWEGO	Wartość projektu (w PLN)	Okres realizacji
Szkolenia oraz specjalistyczne doradztwo dla kadr instytucji pomocy społecznej, działających na terenie regionu, powiązane bezpośrednio z potrzebami oraz ze specyfiką realizowanych zadań	5 528 900	2009

Głównym celem tego projektu jest...

... wzmocnienie efektywności funkcjonowania jednostek pomocy i integracji społecznej na Dolnym Śląsku poprzez podniesienie wiedzy i kompetencji zawodowych kadr tych instytucji.

IV. PROJEKTY INNOWACYJNE I PONADNARODOWE W PRIORYTECIE VII

Na Dolnym Śląsku w 2009 roku nie będą wdrażane projekty innowacyjne w ramach Priorytetu VII. Istnieje natomiast możliwość wykorzystania innowacyjnych metod, wypracowanych w ramach Programu Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL (2004-2006), takich jak intermentoring czy coaching, w projektach realizowanych w ramach Poddziałania 7.2.1.

*Plan działania na 2009 rok dla Priorytetu VII nie zakłada przeprowadzenia konkursu na **projekty ponadnarodowe**. Wprowadzono natomiast możliwość zgłoszenia komponentu ponadnarodowego jako zmiany do już realizowanego projektu – czyli możliwość nawiązania współpracy ponadnarodowej na etapie realizacji projektu. Dotyczy to wszystkich Działań/Poddziałań w ramach Priorytetu VII i wszystkich typów projektów, z wyjątkiem Działania 7.3 (zgodnie z zapisami *Wytocznych w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach PO KL* nie można realizować współpracy ponadnarodowej w projektach ukierunkowanych na wspieranie inicjatyw lokalnych na obszarach wiejskich w Priorytecie VII).*

W ramach Priorytetu VII na **komponent ponadnarodowy zgłaszany jako zmiana do projektu** (czyli rozszerzenie o współpracę ponadnarodową zakresu już realizowanych projektów) przeznaczono w 2009 roku **1 000 000 zł**.

ADAPTACYJNOŚĆ

Priorytet VIII: Regionalne kadry gospodarki

Na realizację projektów w ramach Priorytetu VIII w 2009 roku przewidziano **56 038 982 zł.** W kwocie tej ujęte zostały również środki publiczne stanowiące wkład własny w projektach. Ponadto pula na rok 2009 może zostać zwiększona o środki, które nie zostały zakontraktowane w 2008 roku.

I. CELE PO KL DLA OBSZARU ADAPTACYJNOŚĆ

Cel strategiczny:

- Poprawa zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce.

Cele szczegółowe:

- Rozwój wykwalifikowanej i zdolnej do adaptacji siły roboczej;
- Poprawa funkcjonowania systemu przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą.

II. PLANOWANE KONKURSY W PRIORYTECIE VIII

1. Poddziałanie 8.1.1: Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw

Jakie są cele zaplanowane do osiągnięcia w 2009 roku w Poddziałaniu 8.1.1?

Chcemy wspierać...

przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie województwa dolnośląskiego i dolnośląskich pracowników poprzez szkolenia i doradztwo ukierunkowane na rozwój kwalifikacji i umiejętności zawodowych (również w kontekście przygotowań do organizacji EURO 2012)

Dążymy m.in. do...

przeszkolenia minimum 3000 pracujących osób dorosłych oraz objęcia wsparciem min. 2800 przedsiębiorstw

Będziemy premiować...

projekty skierowane wyłącznie do przedsiębiorstw nie korzystających wcześniej ze wsparcia EFS, a także do pracowników z wykształceniem co najwyżej średnim oraz do pracowników po 45. roku życia

Wszystkie konkursy ogłoszone w Poddziałaniu 8.1.1 będą **konkursami otwartymi**.

FORMY WSPARCIA (typy projektów konkursowych)	Środki przeznaczone na konkurs (w PLN)	Planowany termin ogłoszenia
Szkolenia dla przedsiębiorstw oraz doradztwo dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	9 624 500	II kwartał 2009
Szkolenia, kursy i doradztwo zawodowe dla dorosłych osób pracujących	14 186 700	II kwartał 2009
Szkolenia dla przedsiębiorstw, wspierające przygotowania regionu do organizacji EURO 2012	2 500 000	II kwartał 2009
Szkolenia, kursy i doradztwo zawodowe dla dorosłych osób pracujących, wspierające przygotowania regionu do organizacji Euro 2012	4 000 000	II kwartał 2009

2. Poddziałanie 8.1.2: Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie

Jakie są cele zaplanowane do osiągnięcia w 2009 roku w Poddziałaniu 8.1.2?

Chcemy wspierać...

pracodawców i pracowników przedsiębiorstw z terenu województwa dolnośląskiego przechodzących procesy adaptacyjne i modernizacyjne, by przeciwdziałać wzrostowi bezrobocia wywołanego tymi procesami

Dążymy m.in. do...

objęcia działaniami szybkiego reagowania min. 300 pracowników zagrożonych negatywnymi skutkami procesów restrukturyzacji w przedsiębiorstwach

Kładziemy nacisk m.in. na...

wsparcie dla dolnośląskich pracodawców i ich pracowników działających w branżach: górniczej, hutniczej, cukrowniczej, włókienniczej, kolejowej, elektromaszynowej, służbie zdrowia oraz dla osób odchodzących z rolnictwa

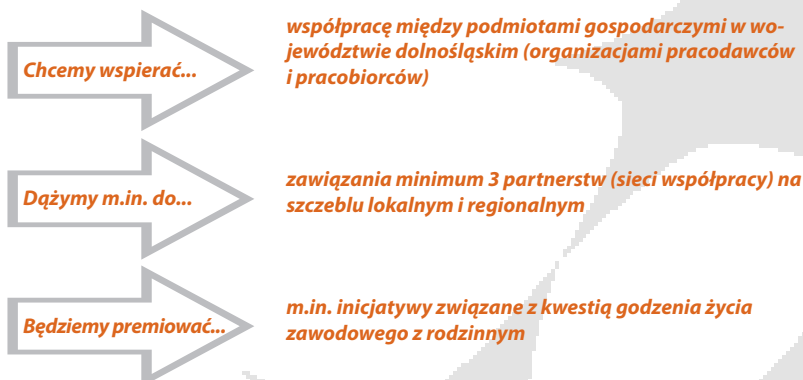
Konkurs ogłoszony w ramach Poddziałania 8.1.2 będzie **konkuresem otwartym**.

FORMY WSPARCIA (typy projektów konkursowych)	Środki przeznaczone na konkurs (w PLN)	Planowany termin ogłoszenia
m.in. projekty obejmujące pomoc w tworzeniu partnerstw lokalnych mających na celu opracowanie i wdrażanie strategii przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą; wsparcie dla pracodawców przechodzących procesy adaptacyjne i modernizacyjne; szkolenia przekwalifikowujące i usługi doradcze w zakresie wyboru nowego zawodu i zdobycia nowych umiejętności zawodowych; szkolenia i doradztwo dla przedsiębiorców wspomagające proces zmiany profilu działalności przedsiębiorstwa	8 673 000	II kwartał 2009

W 2009 roku w Poddziałaniu 8.1.2 nie będzie prowadzony nabór projektów badawczych dotyczących zmian gospodarczych.

3. Poddziałanie 8.1.3: Wzmacnianie lokalnego partnerstwa na rzecz adaptacyjności

Jakie są cele zaplanowane do osiągnięcia w 2009 roku w Poddziałaniu 8.1.3?

Konkurs ogłoszony w ramach Poddziałania 8.1.3 będzie **konkuresem otwartym**.

FORMY WSPARCIA (typy projektów konkursowych)	Środki przeznaczone na konkurs (w PLN)	Planowany termin ogłoszenia
Projekty obejmujące tworzenie sieci współpracy mających na celu zwiększenie zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorców; promowanie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw	725 800	II kwartał 2009

W 2009 roku w Poddziałaniu 8.1.3 nie będzie prowadzony nabór projektów dotyczących upowszechniania idei *flexicurity*, ponieważ ten zakres tematyczny został przewidziany do realizacji w ramach projektów innowacyjnych.

4. Poddziałanie 8.2.1: Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw

Chcemy wspierać...

współpracę między naukowcami i przedsiębiorcami z terenu województwa dolnośląskiego dotyczącą transferu wiedzy, która zwiększy innowacyjność przedsiębiorstw

Dążymy m.in. do...

przeszkolenia co najmniej 25 osób w zakresie rozpoczynania działalności gospodarczej typu spin off/spin out

Będziemy premiować...

szerokie partnerstwa wielu podmiotów uczestniczących w regionalnym systemie innowacji

Wszystkie konkursy ogłoszone w Poddziałaniu 8.2.1 będą **konkursami otwartymi**.

FORMY WSPARCIA (typy projektów konkursowych)	Środki przeznaczone na konkurs (w PLN)	Planowany termin ogłoszenia
Staże i szkolenia praktyczne dla pracowników przedsiębiorstw w jednostkach naukowych oraz pracowników naukowych w przedsiębiorstwach; promocja idei przedsiębiorczości akademickiej; szkolenia w zakresie rozpoczynania działalności <i>spin off</i> lub <i>spin out</i>	5 308 600	II kwartał 2009
Tworzenie sieci współpracy i wymiany informacji w zakresie innowacji i transferu technologii	6 000 000	II kwartał 2009

III. PROJEKTY SYSTEMOWE W PRIORYTECIE VIII:

1. Poddziałanie 8.1.4: Przewidywanie zmiany gospodarczej

W Poddziałaniu 8.1.4 kontynuowane będą **3 projekty systemowe**, rozpoczęte w 2008 roku i realizowane przez Instytucję Pośredniczącą PO KL - Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego (Wydział Rozwoju Gospodarczego):

TYTUŁ PROJEKTU SYSTEMOWEGO	Wartość projektu (w PLN)	Okres realizacji
„Prognoza zapotrzebowania gospodarki regionu na siłę roboczą w układzie sektorowo – branżowym oraz kwalifikacyjno – zawodowym w województwie dolnośląskim”	500 000	2008-2010
„Analizy, badania i prognozy na rzecz Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego”	1 000 000	2008-2010
„Prognoza w zakresie finansowych instrumentów wspierania rozwoju regionalnego – analiza dotycząca trendów rozwojowych w zakresie instrumentów finansowych”	300 000	2008-2009

Ponadto zaplanowano **rozpoczęcie w 2009 roku 3 kolejnych projektów systemowych**, które realizowane będą przez Instytucję Pośredniczącą PO KL - Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego (Wydział Rozwoju Gospodarczego oraz Wydział Turystyki):

TYTUŁ PROJEKTU SYSTEMOWEGO	Wartość projektu (w PLN)	Okres realizacji
„Badanie atrakcyjności inwestycyjnej i potencjału gospodarczego Dolnego Śląska w ujęciu lokalnym”	750 000	2009-2011
„Prognozy i analizy potencjału Dolnego Śląska dla wykorzystania odnawialnych źródeł energetycznych w tym ekonomiczne i finansowe instrumenty wspierania rozwoju odnawialnych źródeł energii”	420 000	2009-2010
„Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście EURO 2012”	480 000	2009-2011

Głównym celem tych projektów jest...

... opracowanie różnego rodzaju dokumentów (raportów, analiz, wyników badań, itp.) dotyczących sytuacji ekonomiczno-społecznej Dolnego Śląska. Pozwolą one na podniesienie poziomu wiedzy przedsiębiorców, przedstawicieli samorządów lokalnych, instytucji rynku pracy, samorządów gospodarczych w tym zakresie. Mają także przyczynić się do prawidłowego zarządzania procesami adaptacyjnymi i modernizacyjnymi zachodzącymi w gospodarce oraz do formułowania właściwych mechanizmów zaradczych w przypadku wystąpienia niekorzystnej zmiany gospodarczej.

2. Poddziałanie 8.2.2: Regionalne Strategie Innowacji

W Poddziałaniu 8.2.2 kontynuowane będą **3 projekty systemowe**, rozpoczęte w 2008 roku i realizowane przez Instytucję Pośredniczącą PO KL - Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego (Wydział Rozwoju Gospodarczego):

TYTUŁ PROJEKTU SYSTEMOWEGO	Wartość projektu (w PLN)	Okres realizacji
„Rozwój, koordynacja, monitoring i ewaluacja Dolnośląskiego Systemu Innowacji”	3 207 886	2008-2011
„Wsparcie szkoleniowo – doradcze dla pracowników Urzędu Marszałkowskiego oraz innych jednostek uczestniczących w rozwoju aktualizacji i monitoringu Dolnośląskiej Strategii Innowacji”	1 400 000	2008-2010
„GRANT – wsparcie prac badawczych poprzez stypendia naukowe dla doktorantów”	5 868 202	2008-2010

Ponadto zaplanowano **rozpoczęcie w 2009 roku kolejnego projektu systemowego**, który realizowany będzie przez Instytucję Pośredniczącą PO KL - Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego (Wydział Rozwoju Gospodarczego):

TYTUŁ PROJEKTU SYSTEMOWEGO	Wartość projektu (w PLN)	Okres realizacji
„Analiza stanu i kierunków rozwoju instytucji proinnowacyjnych w województwie dolnośląskim”	370 382	2009-2011

Głównym celem tych projektów jest...

.... zwiększenie poziomu innowacyjności dolnośląskich przedsiębiorstw i nawiązanie bliskiej współpracy pomiędzy sferą nauki a przemysłem. Efektem realizacji tych projektów będzie podniesienie świadomości społecznej regionu na temat innowacji m.in. poprzez wymianę doświadczeń, analizy, raporty i publikacje z tego zakresu. Pozwolą one również na zwiększenie poziomu wiedzy o instrumentach wdrażania Dolnośląskiej Strategii Innowacji, jak również przyczynią się do wsparcia doktorantów zajmujących się innowacyjnymi dziedzinami wiedzy.

IV. PROJEKTY INNOWACYJNE

I PONADNARODOWE W PRIORYTECIE VIII:

W ramach Priorytetu VIII **projekty innowacyjne** będzie można realizować w trybie konkursowym.

Z punktu widzenia jakości projektów innowacyjnych kluczowe znaczenie ma partnerstwo, z racji wnoszonej do projektów wartości dodanej. Dlatego w Priorytecie VIII warunkiem przystąpienia do konkursu na projekt innowacyjny w 2009 roku jest m.in. realizacja projektu w partnerstwie ponadnarodowym. Dzięki temu możliwe będzie poznanie innowacyjnych metod z zakresu adaptacyjności pracowników i przedsiębiorstw, stosowanych w krajach UE.

TEMAT PROJEKTU INNOWACYJNEGO	Środki przeznaczone na konkurs (w PLN)	Planowany termin ogłoszenia	Typ konkursu
Analiza, testowanie i wdrażanie idei <i>flexicurity</i>	2 000 000	III kwartał 2009	zamknięty

*Plan działania na 2009 rok dla Priorytetu VIII nie zakłada przeprowadzenia konkursu na **projekty współpracy ponadnarodowej**. Wprowadzono natomiast możliwość zgłoszenia komponentu ponadnarodowego jako zmiany do już realizowanego projektu – czyli możliwość nawiązania współpracy ponadnarodowej na etapie realizacji projektu. Dotyczy to wszystkich Poddziałiań w ramach Priorytetu VIII i wszystkich typów projektów, pod warunkiem, że projektodawca wykaże wartość dodaną wynikającą ze współpracy ponadnarodowej, tzn. jakich konkretnych efektów oczekuje od współpracy ponadnarodowej oraz w jaki sposób współpraca ta wpłynie na osiągnięcie zakładanych celów projektu.*

W ramach Priorytetu VIII na **komponent ponadnarodowy zgłaszany jako zmiana do projektu** (czyli rozszerzenie o współpracę ponadnarodową zakresu już realizowanych projektów) przeznaczono w 2009 roku **1 000 000 zł**.

EDUKACJA

Priorytet IX: Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach

Na realizację projektów w ramach Priorytetu IX w 2009 roku przewidziano **56 168 178 zł**. W kwocie tej ujęte zostały również środki publiczne stanowiące wkład własny w projektach. Ponadto pula na rok 2009 może zostać zwiększona o środki, które nie zostały nie zostały zakontraktowane w 2008 roku.

I. CELE PO KL DLA OBSZARU EDUKACJA

Cel strategiczny:

- Upowszechnienie edukacji społeczeństwa na każdym etapie kształcenia przy równoczesnym zwiększaniu jakości usług edukacyjnych i ich silniejszym powiązaniu z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy.

Cele szczegółowe:

- Zmniejszenie nierówności w upowszechnieniu edukacji, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi;
- Zmniejszenie nierówności w jakości usług edukacyjnych, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi (w zakresie kształcenia ogólnego);
- Podniesienie atrakcyjności i jakości kształcenia zawodowego;
- Wzmocnienie rozwoju zawodowego i podnoszenia kwalifikacji nauczycieli, szczególnie na obszarach wiejskich.

II. PLANOWANE KONKURSY W PRIORYTECIE IX

1. Poddziałanie 9.1.1: Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej

Jakie są cele zaplanowane do osiągnięcia w 2009 roku w Poddziałaniu 9.1.1?

Chcemy wspierać...

tworzenie przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego na obszarach i w środowiskach o niskim stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej (w szczególności na obszarach wiejskich) oraz wsparcie tych już istniejących w celu zwiększenia uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym

Dążymy m.in. do...

wsparcia co najmniej 18 już istniejących lub powstających ośrodków wychowania przedszkolnego z terenu Dolnego Śląska

Będziemy premiować...

m.in. projekty realizowane w partnerstwie jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych, te przewidujące aktywny udział rodziców w tworzeniu i organizacji placówek oraz zakładające utworzenie placówki w miejscowości, w której przedszkola nie funkcjonują

Konkurs ogłoszony w ramach Poddziałania 9.1.1 będzie **konkuresem otwartym**.

FORMY WSPARCIA (typy projektów konkursowych)	Środki przeznaczone na konkurs (w PLN)	Planowany termin ogłoszenia
Projekty zakładające tworzenie i wsparcie przedszkoli (w tym również innych form wychowania przedszkolnego)	8 168 300	II kwartał 2009

W 2009 roku w Poddziałaniu 9.1.1 nie będzie prowadzony nabór projektów dotyczących kampanii informacyjnych promujących edukację przedszkolną.

2. Poddziałanie 9.1.2: Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych

Jakie są cele zaplanowane do osiągnięcia w 2009 roku w Poddziałaniu 9.1.2?

Chcemy wspierać...

realizację programów rozwojowych szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie ogólne ukierunkowanych na wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów, zmniejszanie dysproporcji edukacyjnych i podnoszenie jakości procesu kształcenia

Dążymy m.in. do...

zrealizowania programów rozwojowych w co najmniej 200 szkołach, w tym w 112 szkołach z obszarów wiejskich

Będziemy premiować...

m.in. projekty zakładające realizację programów rozwojowych wyłącznie w szkołach i placówkach oświatowych zlokalizowanych na obszarach wiejskich, uwzględniające potrzeby placówek kształcenia specjalnego i zakładające wykorzystanie sprzętu ICT zakupionego ze środków EFS w latach 2004-2006

Konkurs ogłoszony w ramach Poddziałania 9.1.2 będzie **konkuresem otwartym**.

FORMY WSPARCIA (typy projektów konkursowych)	Środki przeznaczone na konkurs (w PLN)	Planowany termin ogłoszenia
Projekty zakładające realizację programów rozwojowych szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie ogólne ukierunkowane na wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów i zmniejszanie dysproporcji w ich osiągnięciach edukacyjnych oraz podnoszenie jakości procesu kształcenia	5 000 000	II kwartał 2009

3. Działanie 9.3: Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego

Jakie są cele zaplanowane do osiągnięcia w 2009 roku w Działaniu 9.3?

Dążymy m.in. do...

kształcenie w formach szkolnych i usługi doradcze dla osób dorosłych, programy formalnego potwierdzania kwalifikacji, wsparcie dla szkół dla dorosłych

Chcemy wspierać...

tę, aby minimum 420 osób dorosłych z terenu Dolnego Śląska w wieku 25-64 lata uczestniczyło w formalnym kształceniu ustawicznym

Będziemy premiować...

m.in. projekty zakładające kształcenie osób dorosłych, ze szczególnym uwzględnieniem osób powyżej 45. roku życia, z własnej inicjatywy zainteresowanych uzupełnieniem lub podwyższeniem wykształcenia i kwalifikacji oraz te, w ramach których zostaną opracowane i upowszechnione programy i pomoce dydaktyczne służące kształceniu na odległość

Konkurs ogłoszony w ramach Działania 9.3 będzie **konkuresem otwartym**.

FORMY WSPARCIA (typy projektów konkursowych)	Środki przeznaczone na konkurs (w PLN)	Planowany termin ogłoszenia
Projekty obejmujące kształcenie w formach szkolnych i usługi doradcze dla osób dorosłych; programy formalnego potwierdzania kwalifikacji ogólnych i zawodowych; wsparcie dla szkół dla dorosłych, placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego	6 208 800	II kwartał 2009

W 2009 roku w Działaniu 9.3 nie będzie prowadzony nabór projektów dotyczących kampanii informacyjnych promujących formalne kształcenie ustawiczne.

4. Działanie 9.4: Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty

Jakie są cele zaplanowane do osiągnięcia w 2009 roku w Działaniu 9.4?

Chcemy wspierać...

podnoszenie kwalifikacji przez nauczycieli, instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz kadrę administracyjną instytucji systemu oświaty, przekwalifikowanie nauczycieli w związku z zapotrzebowaniem na nowe kwalifikacje oraz zmieniającą się sytuacją demograficzną w systemie oświaty

Dążymy m.in. do...

podniesienia kwalifikacji co najmniej 700 nauczycieli poprzez kursy kwalifikacyjne i doskonalące

Będziemy premiować...

m.in. projekty mające na celu podnoszenie kwalifikacji nauczycieli i pracowników administracji oświatowej w zakresie organizacji, zarządzania, finansowania i monitoringu działalności oświatowej oraz projekty zakładające doskonalenie nauczycieli w krótkich formach trwających co najmniej 40 godz. szkoleniowych

Konkurs ogłoszony w ramach Działania 9.4 będzie **konkuresem otwartym**.

FORMY WSPARCIA (typy projektów konkursowych)	Środki przeznaczone na konkurs (w PLN)	Planowany termin ogłoszenia
Projekty obejmujące studia podyplomowe, studia wyższe, kursy kwalifikacyjne i doskonalące oraz szkolenia dla nauczycieli, pracowników placówek oświatowych, instruktorów praktycznej nauki zawodu; programy przekwalifikowania nauczycieli	1 254 600	II kwartał 2009

5. Działanie 9.5: Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich

Jakie są cele zaplanowane do osiągnięcia w 2009 roku w Działaniu 9.5?

Chcemy wspierać...

tworzenie i wsparcie inicjatyw ukierunkowanych na pobudzenie świadomości środowisk lokalnych i ich zaangażowanie w działania na rzecz rozwoju edukacji na terenach wiejskich i podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców

Dążymy m.in. do...

wsparcia co najmniej 20 oddolnych inicjatyw edukacyjnych na obszarach wiejskich

Będziemy premiować...

m.in. projekty realizowane w partnerstwie, w którym co najmniej jeden z podmiotów posiada jednostkę organizacyjną na obszarze realizacji projektu oraz projekty, które zakładają wykorzystanie centrów kształcenia na odległość na wsiach, utworzonych w ramach Działania 2.1 SPO RZL

Konkurs ogłoszony w ramach Działania 9.5 będzie **konkuresem otwartym**.

FORMY WSPARCIA (typy projektów konkursowych)	Środki przeznaczone na konkurs (w PLN)	Planowany termin ogłoszenia
m. in. projekty obejmujące tworzenie i wsparcie inicjatyw na rzecz rozwoju edukacji na terenach wiejskich i podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców tych obszarów	5 039 200	II kwartał 2009

III. PROJEKTY SYSTEMOWE W PRIORYTECIE IX

1. Poddziałanie 9.1.2: Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych

Na rok 2009 zaplanowano **rozpoczęcie projektu systemowego**, który realizowany będzie przez Instytucję Pośredniczącą PO KL - Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego (Wydział Edukacji i Nauki):

TYTUŁ PROJEKTU SYSTEMOWEGO	Wartość projektu (w PLN)	Okres realizacji
„Dolnośląska szkoła liderem pro jakościowych zmian w polskim systemie edukacji”	9 000 000	2009-2010

Głównym celem tego projektu jest...

... wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych i podnoszenie jakości procesu kształcenia, wspieranie indywidualnych zainteresowań i zdolności każdego ucznia. Tak sformułowane cele projektu zostaną przełożone na programy rozwojowe szkół, realizowane przy profesjonalnym wsparciu konsultantów i ekspertów. Plany zakładają, że docelowo w ramach PO KL 60% dolnośląskich szkół wdroży stosowne programy rozwojowe.

2. Poddziałanie 9.1.3: Pomoc stypendialna dla uczniów szczególnie uzdolnionych

W Poddziałaniu 9.1.3 kontynuowany będzie **projekt systemowy**, rozpoczęty w 2008 roku i realizowany przez Instytucję Pośredniczącą PO KL - Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego (Wydział Edukacji i Nauki):

TYTUŁ PROJEKTU SYSTEMOWEGO	Wartość projektu (w PLN)	Okres realizacji
„Dolnośląski Program Stypendialny – Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów uzdolnionych”	8 051 749	2008-2015

Głównym celem tego projektu jest...

... kontynuacja realizacji regionalnego programu pomocy stypendialnej dla szczególnie uzdolnionych uczniów (zwłaszcza w zakresie nauk matematycznych, przyrodniczych i technicznych) szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, których niekorzystna sytuacja materialna stanowi barierę w rozwoju edukacyjnym.

3. Działanie 9.2: Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego

Na rok 2009 zaplanowano **rozpoczęcie projektu systemowego**, który realizowany będzie przez Instytucję Pośredniczącą PO KL - Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego (Wydział Edukacji i Nauki):

TYTUŁ PROJEKTU SYSTEMOWEGO	Wartość projektu (w PLN)	Okres realizacji
„Modernizacja kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku – Branża mechaniczna”	17 324 478	2009-2010

Głównym celem tego projektu jest...

... objęcie wszystkich dolnośląskich szkół i placówek kształcących w branży mechanicznej (obecnie 63 szkoły) oraz 5300 uczniów tych szkół odpowiednimi formami wsparcia, w tym m.in.:

- wyjazdowymi zajęciami realizowanymi w centrach zawodowych poza powiatem, wyposażonych w sprzęt dydaktyczny, oparty na nowoczesnych technologiach stosowanych w przemyśle mechanicznym,

- wyposażeniem szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe w branży mechanicznej w nowoczesne materiały dydaktyczne, sprzęt i urządzenia do podstawowego kształcenia zawodowego,
- możliwością rozwijania współpracy szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe w branży mechanicznej z pracodawcami i instytucjami rynku pracy w formie staży, praktyki, wycieczek zawodoznawczych.

Natomiast wszyscy uczniowie szkół zawodowych, niezależnie od branży (ok. 250 szkół), wymagający właściwych, najodpowiedniejszych dla nich form wsparcia i rozpoczynający naukę w roku szkolnym 2009/10 objęci zostaną doradztwem i opieką pedagogiczno – psychologiczną, poradnictwem i doradztwem edukacyjno – zawodowym, dodatkowymi zajęciami ukierunkowanymi na rozwój kompetencji kluczowych.

4. Działanie 9.4: Wysoko wykwalifikowane kadry oświaty

Na rok 2009 zaplanowano **rozpoczęcie projektu systemowego**, który realizowany będzie przez Instytucję Pośredniczącą PO KL - Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego (Wydział Edukacji i Nauki):

TYTUŁ PROJEKTU SYSTEMOWEGO	Wartość projektu (w PLN)	Okres realizacji
„Dolnośląski nauczyciel liderem zmian w kształceniu uczniów”	2 000 000	2009-2010

Głównym celem tego projektu jest...

... merytoryczne wsparcie dolnośląskich nauczycieli w rozwijaniu ich kwalifikacji, zwłaszcza w zakresie wykorzystywania nowych technologii w procesie kształcenia, przygotowania i prowadzenia zajęć metodą ćwiczeniową oraz metodą projektów. Nauczyciele otrzymają również gruntowne przygotowanie w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów, w tym umiejętności planowania i realizowania programów rozwojowych szkół ukierunkowanych w szczególności na ICT oraz nauki przyrodniczo-matematyczne.

IV. PROJEKTY INNOWACYJNE I PONADNARODOWE W PRIORYTECIE IX

W ramach Priorytetu IX **projekty innowacyjne** będzie można realizować w trybie konkursowym.

Z punktu widzenia jakości projektów innowacyjnych kluczowe znaczenie ma partnerstwo, z racji wnoszonej do projektów wartości dodanej. Dlatego w Priorytecie IX warunkiem przystąpienia do konkursu na projekt innowacyjny w 2009 roku jest m.in. realizacja projektu w partnerstwie ponadnarodowym. Dzięki temu możliwe będzie poznanie innowacyjnych rozwiązań z zakresu kształcenia zawodowego, stosowanych w krajach UE.

TEMAT PROJEKTU INNOWACYJNEGO	Środki przeznaczone na konkurs (w PLN)	Planowany termin ogłoszenia	Typ konkursu
Modernizacja oferty kształcenia zawodowego w powiązaniu z potrzebami lokalnego / regionalnego rynku pracy	1 172 800	III kwartał 2009	zamknięty

*Plan działania na 2009 rok dla Priorytetu IX nie zakłada przeprowadzenia konkursu na **projekty współpracy ponadnarodowej**. Wprowadzono natomiast możliwość zgłoszenia komponentu ponadnarodowego jako zmiany do już realizowanego projektu – czyli możliwość nawiązania współpracy ponadnarodowej na etapie realizacji projektu. Dotyczy to wszystkich Działań/ Poddziałań w ramach Priorytetu IX i wszystkich typów projektów, z wyjątkiem Działania 9.5 (zgodnie z zapisami *Wytycznych w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach PO KL* nie można realizować współpracy ponadnarodowej w projektach ukierunkowanych na wspieranie inicjatyw lokalnych na obszarach wiejskich w Priorytecie IX).*

W ramach Priorytetu IX na **komponent ponadnarodowy zgłaszany jako zmiana do projektu** (czyli rozszerzenie o współpracę ponadnarodową zakresu już realizowanych projektów) przeznaczono w 2009 roku **1 000 000 zł**.

Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego

Wydział Europejskiego Funduszu Społecznego
ul. Mazowiecka 17 (II piętro), pok. 200, 50-412 Wrocław
tel. 071 776 96 00, faks 071 776 96 02
promocja.efs@dolnyslask.pl
www.efs.dolnyslask.pl

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Publikacja jest współfinansowana ze środków Unii Europejskiej – Europejskiego Funduszu Społecznego
oraz budżetu Województwa Dolnośląskiego w ramach
Pomocy Technicznej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Egzemplarz bezpłatny